

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DELEGATURA W GDAŃSKU

LGD-4100-001-02/2014

Nr ewid. 137/2014/P/14/001/LGD

Informacja o wynikach kontroli
wykonania budżetu państwa w 2013 r.
w części 72 Kasa Rolniczego
Ubezpieczenia Społecznego
oraz wykonania planów finansowych
Funduszu Emerytalno-Rentowego,
Funduszu Administracyjnego
i Funduszu Prewencji i Rehabilitacji

Gdańsk maj 2014 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

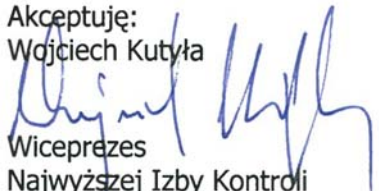
Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

**Informacja o wynikach kontroli
wykonania budżetu państwa w 2013 r.
w części 72 Kasa Rolniczego
Ubezpieczenia Społecznego
oraz wykonania planów finansowych
Funduszu Emerytalno-Rentowego,
Funduszu Administracyjnego
i Funduszu Prewencji i Rehabilitacji**

Dyrektor Delegatury w Gdańsku:

Alicja Szczepaniak

Akceptuję:
Wojciech Kutyla

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli

Zatwierdzam:
Krzysztof Kwiatkowski

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, 20 maja 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
tel./fax: 22 444 50 00
www.nik.gov.pl

Spis treści

I. Ocena kontrolowanej działalności	4
1. Ocena ogólna	4
2. Sprawozdawczość	4
3. Uwagi i wnioski	5
II. Wyniki kontroli	6
III. Wyniki kontroli wykonania planów finansowych państwowych funduszy celowych	9
IV. Informacje dodatkowe.....	17
Załączniki	18

I. Ocena kontrolowanej działalności

1. Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ wykonanie budżetu państwa w 2013 roku w części 72 Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (dalej: „część 72 KRUS”) oraz wykonanie planu finansowego Funduszu Prewencji i Rehabilitacji (dalej: „FPiR”).

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości wykonanie planów finansowych Funduszu Emerytalno-Rentowego (dalej: „FER”) i Funduszu Administracyjnego (dalej: „FA”).

Prezes KRUS prawidłowo sprawował nadzór i kontrolę nad wykonaniem budżetu państwa w części 72 KRUS² oraz nad realizacją planów finansowych FER, FA i FPiR. Rzetelnie zaplanowano przychody FER, FA i FPiR ujęte w ustawie budżetowej na rok 2013 z dnia 25 stycznia 2013 r.³ Rzetelnie zaplanowano oraz w sposób celowy i gospodarny, a także w granicach kwot określonych planem finansowym, realizowano wydatki części 72 KRUS i koszty funduszy FER, FA i FPiR. Zgodnie z przeznaczeniem wykorzystano środki z rezerwy celowej. Prawidłowo pod względem formalnym i terminowo sporządzono sprawozdania budżetowe za 2013 r., sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2013 r. i sprawozdania z wykonania planów finansowych funduszy FER, FA i FPiR za 2013 r. Podejmowano przewidziane prawem działania w celu odzyskania należności FER.

Ocena kontrolowanej działalności została sformułowana na podstawie wyników badania kosztów – 12,7% zrealizowanych w FA (a 56,1% w Centrali KRUS) oraz 43,8% zrealizowanych w FPiR oraz badania analitycznego ksiąg rachunkowych⁴.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na nierzetelnym sporządzeniu następujących sprawozdań za IV kwartał:

- Rb-40 FER, w którym nie wykazano kosztów w kwocie 632.624 tys. zł i Rb-40 FA, w którym nie wykazano kosztów w kwocie 32.088 tys. zł, jako przelewów redystrybucyjnych, transferów środków finansowych do innych jednostek sektora finansów publicznych;
- Rb-33 FER, w którym nie wykazano jako przychody kwoty 2.028.257 tys. zł, stanowiącej refundację kosztów wypłaconych przez KRUS świadczeń przysługujących z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: „FUS”) oraz nie wykazano tej kwoty jako koszty, pomimo że KRUS poniósł koszty związane z wypłatą ww. świadczeń;

a także, na ujęciu w księgach rachunkowych dat operacji gospodarczych innych, niż wynikające z dowodów księgowych, czym naruszono art. 23 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁵.

Kalkulacje ocen części 72 KRUS oraz FER, FA i FPiR przedstawiono w załączniku nr 7 do informacji.

2. Sprawozdawczość

NIK opiniuje pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości sprawozdania Prezesa KRUS.

Sprawozdania:

- budżetowe dysponenta części 72 – Rb-23⁶, Rb-27⁷, Rb-28⁸ i Rb-BZ1⁹ za 2013 r.;
- w zakresie operacji finansowych KRUS i funduszy zarządzanych przez Prezesa KRUS – Rb-Z¹⁰, Rb-N¹¹ za IV kwartał 2013 r.;

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Kryteria ocen zamieszczono na stronie www.nik.gov.pl/kontrola/standardy-kontroli-nik. Kontrolę przeprowadzono pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności.

² Najwyższa Izba Kontroli, zgodnie z przyjętymi założeniami, nie dokonywała oceny prawidłowości planowania i realizacji dochodów budżetowych w części 72 KRUS.

³ Dz. U. z 2013 r., poz. 169, zmieniona ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2013 (Dz. U. z 2013 r., poz. 1212).

⁴ Wydatki objęte badaniem ewidencjonowane były w FA i FPiR.

⁵ Dz. U. z 2013 r., poz. 330 ze zm.

⁶ Sprawozdanie o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych.

⁷ Sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych.

⁸ Sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetu państwa.

⁹ Sprawozdanie z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym.

¹⁰ Sprawozdanie o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji.

- z wykonania planów finansowych poszczególnych państwowych funduszy celowych: FA, FER oraz FPiR – Rb-33¹², Rb-40¹³ za IV kwartał 2013 r., Rb-FER¹⁴ i Rb-BZ2¹⁵ za 2013 r.; sporządzono prawidłowo pod względem formalnym i terminowo.

Dane w tych sprawozdaniach przekazują rzetelny obraz dochodów, wydatków, należności i zobowiązań oraz przychodów i kosztów, z wyjątkiem:

- kosztów wykazanych w sprawozdaniach za IV kwartał 2013 r.: Rb-33 FER, Rb-33 FA, Rb-40 FER i Rb-40 FA;
- przychodów w sprawozdaniu Rb-33 FER za IV kwartał 2013 r.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:

- wykazaniu kosztów w kwocie 632.624 tys. zł:
 - w sprawozdaniu Rb-33 za IV kwartał 2013 r. FER w § 3110 „Świadczenia społeczne”, zamiast w § 2960 „Przelewy redystrybucyjne”;
 - w sprawozdaniu Rb-40 za IV kwartał 2013 r. FER w pozycji „Transfery na rzecz ludności”, „pozostałe świadczenia”, zamiast w pozycji „Przelewy redystrybucyjne”;
- wykazaniu kosztów w kwocie 15.816 tys. zł w sprawozdaniu Rb-33 za IV kwartał 2013 r. FA w § 4300 „Zakup usług pozostałych”, zamiast w § 2960 „Przelewy redystrybucyjne”;
- wykazaniu kosztów w łącznej kwocie 32.088 tys. zł w sprawozdaniu Rb-40 za IV kwartał 2013 r. FA w pozycji „Wydatki bieżące (własne)”, „pozostałe wydatki bieżące”, zamiast w pozycji „Przelewy redystrybucyjne”;
- niewykazaniu przychodów i kosztów w łącznej kwocie 2.028.257 tys. zł w sprawozdaniu Rb-33 za IV kwartał 2013 r. FER.

3. Uwagi i wnioski

NIK zwraca uwagę na konieczność wyeliminowania nieprawidłowości o charakterze systematycznym, polegającej na ujmowaniu w ewidencji księgowej nieprawidłowych dat operacji gospodarczych i wnosi o podjęcie działań mających na celu wykazywanie w sprawozdaniach budżetowych FA i FER wszystkich transferów środków finansowych pomiędzy jednostkami sektora finansów publicznych, a także wszystkich przychodów i kosztów FER.

¹¹ Sprawozdanie o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych.

¹² Sprawozdanie z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego.

¹³ Sprawozdanie z wykonania, określonego w ustawie budżetowej na dany rok budżetowy, planu finansowego państwowego funduszu celowego/agencji wykonawczej/instytucji gospodarki budżetowej.

¹⁴ Sprawozdanie z wykonania wybranych elementów planu finansowego Funduszu Emerytalno-Rentowego.

¹⁵ Sprawozdanie z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego/agencji wykonawczej/instytucji gospodarki budżetowej/państwowej osoby prawnej w układzie zadaniowym.

II. Wyniki kontroli

1. Dochody budżetowe

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2013 r., kontrola dochodów budżetowych w części 72 KRUS została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych¹⁶.

Zrealizowane dochody wyniosły 18.514 tys. zł i były wyższe niż zaplanowane w ustawie budżetowej o 9.664 tys. zł i niższe niż zrealizowane w 2012 r. o 32.308 tys. zł. Najwyższe dochody (18.404 tys. zł, tj. o 32.395 tys. zł mniej niż w 2012 r.) zrealizowano w dziale 753 „Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne”, rozdziale 75305 „Fundusz Emerytalno-Rentowy”.

Wyższa od zaplanowanej (8.753 tys. zł) realizacja planu dochodów w rozdziale 75305 wynikała z uzyskania większej kwoty zwrotów składek na ubezpieczenie zdrowotne rolników z Narodowego Funduszu Zdrowia (dalej: „NFZ”) z tytułu wyłączenia rolników z ubezpieczenia społecznego.

Na koniec 2013 r. w części 72 KRUS wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w wysokości 1.512 tys. zł i były niższe, niż należności pozostałe do zapłaty na koniec 2012 r. (1.751 tys. zł).

Dane dotyczące dochodów budżetowych w części 72 KRUS przedstawiono w tabeli stanowiącej **załącznik nr 1 do Informacji**.

2. Wydatki budżetu państwa

NIK pozytywnie ocenia rzetelność planowania oraz legalność, celowość, rzetelność i gospodarność wydatkowania środków budżetowych w części 72 KRUS w 2013 r.

Wydatki części 72 KRUS zostały zaplanowane w układzie klasyfikacji budżetowej, z uwzględnieniem założeń przyjętych do planowania budżetu państwa przez Ministra Finansów, w tym w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2013¹⁷ (dalej: „rozporządzenie w sprawie projektu ustawy budżetowej”).

Zrealizowane w 2013 r. w części 72 KRUS wydatki wyniosły 16.464.764 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach (16.490.155 tys. zł) i w porównaniu do roku 2012 były wyższe o 244.671 tys. zł, tj. o 1,5%. Zaplanowany w ustawie budżetowej na rok 2013 limit wydatków (16.490.148 tys. zł) w trakcie roku zwiększono z rezerw celowych (poz. 81, Zobowiązania Skarbu Państwa, Opinia 89 Komisji Finansów Publicznych) o 7 tys. zł.

Najwyższe wydatki wystąpiły w dziale 753 i wyniosły 16.445.889 tys. zł (99,9% wydatków części 72 KRUS), w tym głównie w rozdziale 75305 – 15.853.053 tys. zł i w rozdziale 75313 „Świadczenia finansowane z budżetu państwa zlecone do wypłaty Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych i Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego” – 592.561 tys. zł.

Zobowiązania na koniec 2013 r. wyniosły 1.622 tys. zł i były niższe niż na koniec 2012 r. (1.696 tys. zł), a dotyczyły głównie składek na ubezpieczenie zdrowotne rolników za grudzień 2013 r. należnych NFZ (1.508 tys. zł). Na koniec 2013 r. zobowiązania wymagalne w części 72 KRUS nie wystąpiły.

Niższe od planu po zmianach wykonanie wydatków wystąpiło w szczególności w dziale 753 (o 25.375 tys. zł), z tego: w rozdziale 75305 o 11.152 tys. zł, co było skutkiem przyjęcia do planu na 2013 r. wskaźnika ściągalskości składek na ubezpieczenia zdrowotne za rolników i domowników z gospodarstw rolnych od sześciu hektarów przeliczeniowych, w których prowadzone są działy specjalne produkcji rolnej oraz rolników prowadzących wyłącznie działy specjalne produkcji rolnej, na poziomie 88,6%, podczas, gdy wykonanie było wyższe i ściągalskość wyniosła 99,3% oraz w rozdziale 75313 o 14.223 tys. zł, głównie w wyniku zrealizowania niższych niż zaplanowano świadczeń.

Wydatki części 72 KRUS zostały przeznaczone głównie na:

- dotacje do FER (15.853.053 tys. zł) i FPIR (274 tys. zł);
- świadczenia finansowane z budżetu państwa zlecone do wypłaty KRUS w kwocie 592.561 tys. zł (głównie

¹⁶ Planowanie i realizacja dochodów budżetowych szczegółowo sprawdzane były w częściach, w których na 2013 r. zostały zaplanowane dochody w kwocie wyższej niż 200 mln zł.

¹⁷ Dz. U. z 2012 r. poz. 628.

świadczenia rentowe dla inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych, ryczałty energetyczne, dodatki kombatanckie, zasiłki pogrzebowe po inwalidach wojennych, wojskowych i osobach represjonowanych, dodatki kompensacyjne, świadczenia pieniężne dla osób deportowanych do pracy przymusowej do ZSRR i III Rzeszy, świadczenia pieniężne dla żołnierzy-górników oraz dla cywilnych niewidomych ofiar działań wojennych);

- dotację celową na pokrycie składek dla inwalidów wojennych i wojskowych (18.852 tys. zł);
- refundację ulg dla inwalidów wojennych i wojskowych z tytułu ubezpieczenia OC i AC (14 tys. zł).

W 2013 r. KRUS nie dysponowała środkami z budżetu środków europejskich.

Dane dotyczące wydatków budżetowych w części 72 KRUS przedstawiono w tabeli stanowiącej **załącznik nr 2 do Informacji**.

3. Sprawozdania

Sprawozdania Prezesa KRUS, jako dysponenta cz. 72 KRUS i sprawozdanie w układzie zadaniowym zaopiniowano pozytywnie.

Dane wykazane w sprawozdaniach Rb-23, Rb-27, Rb-28 były zgodne z danymi wynikającym z ewidencji księgowej Centrali KRUS.

Dane wykazane w sprawozdaniach Rb-BZ1, Rb-N i Rb-Z były zgodne z danymi wynikającymi z 17 odrębnych sprawozdań (Centrali KRUS oraz 16 Oddziałów Regionalnych KRUS – dalej „OR”), sporządzonych na podstawie 17 odrębnych ewidencji księgowych.

Dane w tych sprawozdaniach przekazują rzetelny obraz dochodów, wydatków oraz należności i zobowiązań.

Zgodnie z założeniami kontroli część 72 KRUS objęta była kontrolą uproszczoną, a oceny prawidłowości sporządzenia sprawozdań budżetowych dokonano na podstawie sprawdzenia zgodności danych wykazanych w sprawozdaniach z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej i sprawozdań 16 Oddziałów Regionalnych KRUS bez weryfikacji prawidłowości tej ewidencji i sprawozdań.

4. Księgi rachunkowe

NIK ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości skuteczność systemu rachunkowości i mechanizmów kontroli zarządczej w Centrali KRUS, dotyczących operacji finansowych i gospodarczych oraz poprawność formalną dowodów i zapisów księgowych.

Oceny zostały sformułowane na podstawie:

- przeglądu analitycznego ksiąg Centrali KRUS;
- badania próby 123 dowodów księgowych na łączną kwotę 87.540 tys. zł, w tym 105 na łączną kwotę 86.933 tys. zł dobranych losowo z zastosowaniem metody monetarnej MUS¹⁸ oraz 18 na łączną kwotę 607 tys. zł dobranych celowo (wybranych na podstawie przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych);
- analizy transferów środków finansowych od i do innych jednostek sektora finansów publicznych.

Badanie poprawności formalnej dowodów i zapisów księgowych w zakresie spełnienia wymogów formalnych dotyczących poprawności dowodów oraz kompletności i poprawności kontroli bieżącej i dekretacji dowodów księgowych nie wykazało nieprawidłowości. W zakresie kompletności i poprawności formalnej zapisów księgowych nie stwierdzono nieprawidłowości w przypadku 93 spośród 123 zbadanych dowodów na kwotę 68.283 tys. zł. Natomiast stwierdzono nieprawidłowość o charakterze systematycznym, stanowiącą naruszenie art. 23 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, polegającą na ujęciu w księgach rachunkowych dat operacji gospodarczych innych, niż wynikające z 30 dowodów księgowych na łączną kwotę 19.257 tys. zł.

Wniosek z kontroli NIK Wykonania budżetu państwa w 2012 r., dotyczący podjęcia działań zmierzających do wyeliminowania przypadków niewłaściwego nanoszenia poprawek i korekt na dowodach księgowych został zrealizowany.

NIK ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości wiarygodność ksiąg rachunkowych Centrali KRUS w odniesieniu do wpływu na sprawozdawczość bieżącą i roczną KRUS oraz funduszy zarządzanych przez Prezesa KRUS.

¹⁸ Metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji.

Badanie prawidłowości ewidencji transakcji w zakresie: wartości transakcji, okresu księgowania oraz wystąpienia zdarzenia gospodarczego w badanym okresie sprawozdawczym, nie wykazało nieprawidłowości. Stwierdzono nieprawidłowości mające wpływ na sprawozdawczość bieżącą i roczną, dotyczące ujęcia w ewidencji księgowej w niewłaściwych podziałkach klasyfikacji budżetowej, w FER przychodów w kwocie 2.028.257 tys. zł oraz kosztów w kwocie 2.660.881 tys. zł¹⁹ i w FA kosztów w kwocie 15.816 tys. zł.

¹⁹ W tym 2.028.257 tys. zł dotyczyło wypłaconych świadczeń, a 632.624 tys. zł dotyczyło refundacji kosztów wypłaconych świadczeń przez ZUS.

III. Wyniki kontroli wykonania planów finansowych państwowych funduszy celowych

1. Fundusz Emerytalno-Rentowy

Zgodnie z art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników²⁰ FER jest przeznaczony na finansowanie świadczeń z ubezpieczenia emerytalno-rentowego, emerytur i rent z innego ubezpieczenia społecznego, wypłacanych łącznie ze świadczeniami z ubezpieczenia emerytalno-rentowego, wraz z dodatkami, refundacji określonych kosztów FUS, jeżeli przepisy emerytalne przewidują taką refundację oraz ubezpieczeń zdrowotnych (rolników i pracujących z nimi domowników podlegających ubezpieczeniu społecznemu, osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w części składkowej i rolników, którzy nie podlegają ubezpieczeniu społecznemu, a podlegają ubezpieczeniu zdrowotnemu).

Planowanie przychodów i kosztów

Założone w ustawie budżetowej na rok 2013 przychody zaplanowano rzetelnie. Rzetelnie zaplanowano oraz w sposób celowy i gospodarny, a także w granicach kwot określonych planem finansowym, realizowano koszty FER.

Stan na początek i koniec roku

Stan środków obrotowych FER w dniu 1 stycznia 2013 r. wynosił 88.661 tys. zł i był o 77.178 tys. zł wyższy od stanu na początek 2012 r. (11.483 tys. zł) oraz równy planowi według ustawy budżetowej.

Stan środków obrotowych FER na koniec 2013 r. wyniósł (minus) 22.987 tys. zł i był o 111.648 tys. zł (w liczbach bezwzględnych) niższy od stanu na koniec 2012 r. oraz o 5.507 tys. zł wyższy od planowanego (minus 28.494 tys. zł) w ustawie budżetowej.

W 2013 r. w planie finansowym FER nie dokonywano zmian stanu na początek i koniec roku.

Zobowiązania wymagalne na koniec roku nie wystąpiły.

Wykonanie przychodów

Zrealizowane przychody wyniosły 17.446.206 tys. zł (według wpływów), tj. 98,8% planu (nie dokonywano zmiany planu). Na niższe od przewidywanego wykonanie planu wpływ miały m.in.:

- niższa o 11.152 tys. zł dotacja z budżetu państwa;
- niższe o 33.250 tys. zł wykonanie przychodów z tytułu składek od rolników;
- niższe o 10.705 tys. zł wpływy z tytułu odsetek z uwagi na spadek oprocentowania odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych.

Przychody własne²¹ w kwocie 1.576.335 tys. zł stanowiły 9,0% przychodów FER. Ponadto Fundusz osiągnął inne (nie planowane w ustawie budżetowej) przychody własne w wyniku rozwiązania odpisu aktualizującego należności w wysokości 16.818 tys. zł, które w stosunku do wykonania w 2012 r. były wyższe o 10.685 tys. zł, tj. o 174,2%.

Na koniec 2013 r. wystąpiły należności netto²² w kwocie 255.455 tys. zł, które w porównaniu do 2012 r. były niższe o 7.909 tys. zł, tj. o 3,0%. Należności wymagalne wyniosły 243.146 tys. zł i w porównaniu do 2012 r. były niższe o 5.299 tys. zł, tj. o 2,1%, z czego składki na ubezpieczenie społeczne stanowiły 95,8%.

W 2013 r., celem zabezpieczenia należności z tytułu niezapłaconych składek na KRUS, skierowano do sądów 9.230 wniosków o wpis w księdze wieczystej o ustanowienie hipoteki na zadłużonych gospodarstwach. Na koniec roku łączna kwota zabezpieczonych hipoteką należności wyniosła 129.866 tys. zł, tj. mniej o 0,1% niż w 2012 r. (130.035 tys. zł). W wyniku postępowania egzekucyjnego, którym objęto tytuły wykonawcze na łączną kwotę 44.079 tys. zł, organy egzekucyjne wyegzekwowały wierzytelności o wartości 27.581 tys. zł. Według stanu na 31 grudnia 2013 r. wydane zostały decyzje o odpowiedzialności osób trzecich na łączną kwotę 5.250 tys. zł. W porównaniu do 2012 r. nastąpił ponad trzykrotny wzrost wydanych decyzji w tej kategorii. Ponadto

²⁰ Dz. U. z 2013 r. poz. 1403 ze zm.

²¹ Z wyłączeniem innych przychodów, które nie są planowane w ustawie budżetowej, tj. rozwiązania odpisu aktualizującego należności.

²² Kwota należności pomniejszona o odpis aktualizujący należności oraz odsetki od należności niezapłaconych w terminie.

dokonywano potrąceń zaległości z tytułu składek ze świadczeń krótkoterminowych i długoterminowych wypłacanych dłużnikom. Wpływy z tego tytułu wzrosły o 6,4% w 2013 r. w porównaniu do 2012 r. W 2013 r. z przysługujących rolnikom świadczeń potrącono należności wynikające z zadłużenia z tytułu składek, na kwotę 124.256,7 tys. zł, tj. o 6,4% więcej, niż w 2012 r. Kwota ta stanowiła 34,8% zadłużenia z tytułu składek ogółem (356.812 tys. zł).

Dane dotyczące przychodów i należności FER przedstawiono w tabeli stanowiącej **załącznik nr 3 do Informacji**.

Wykonanie kosztów

Zrealizowane koszty wyniosły 17.557.854 tys. zł i były niższe od planowanych w ustawie budżetowej o 31.831 tys. zł, tj. o 0,2% (nie dokonywano zmiany planu). Na niepełne wykonanie planu miał wpływ wyższy niż zaplanowano spadek liczby świadczeniobiorców, mniejsza niż zaplanowano liczba wypłaconych zasiłków pogrzebowych oraz niższe wykonanie kosztów z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne finansowane z budżetu państwa.

W zrealizowanych kosztach najwyższą kwotę stanowiły transfery na rzecz ludności (§ 3110) – 15.347.570 tys. zł (87,4% wydatków ogółem FER), na które składały się: emerytury rolne – 11.636.049 tys. zł, renty rolne – 2.858.202 tys. zł oraz zasiłki pogrzebowe – 220.638 tys. zł.

Niższe od planu ustalonego ustawą budżetową były koszty składki na ubezpieczenie zdrowotne finansowane z budżetu państwa, które wyniosły 1.750.182 tys. zł, tj. 99,4% planu ustalonego ustawą budżetową (1.761.334 tys. zł). Koszty te były także niższe o 31.258 tys. zł, tj. o 1,8%, niż w 2012 r. (1.781.440 tys. zł). Rok 2013 był drugim rokiem, w którym rolnicy uczestniczyli w opłaceniu składek na ubezpieczenie zdrowotne w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 13 stycznia 2012 r. o składkach na ubezpieczenie zdrowotne rolników za lata 2012–2014²³.

W 2013 r. przeciętna miesięczna liczba emerytur wyniosła 986 tys. (w 2012 r. – 1.022 tys.), natomiast rent 260 tys. (w 2012 r. – 264 tys.). W 2013 r. przyznano emerytury 20,4 tys. osób, renty inwalidzkie 14,9 tys. osób i renty rodzinne 3,9 tys. osób. W tym samym czasie z powodu zgonu liczba emerytów zmniejszyła się o 58,5 tys., a rencistów o 4,6 tys. Przeciętna emerytura finansowana z FER w 2013 r. wynosiła 983 zł i była wyższa od przeciętnej emerytury w 2012 r. (926 zł) o 57 zł, tj. o 6,1%. Przeciętna renta finansowana z FER w 2013 r. wynosiła 916 zł i była wyższa od przeciętnej renty w 2012 r. (809 zł) o 107 zł, tj. o 13,2%.

Dane dotyczące kosztów i zobowiązań FER przedstawiono w tabeli stanowiącej **załącznik nr 3 do Informacji**.

Sprawozdania

Sprawozdanie Rb-BZ2 w układzie zadaniowym zaopiniowano pozytywnie, a sprawozdania z wykonania planów finansowych FER pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Dane wykazane w sprawozdaniach Rb-33, Rb-40, Rb-BZ2 FER oraz Rb-FER, były zgodne z danymi wynikającymi z 17 odrębnych sprawozdań (Centrali KRUS oraz 16 OR KRUS), sporządzonych na podstawie 17 odrębnych ewidencji księgowych.

Dane w tych sprawozdaniach przekazują rzetelny obraz należności i zobowiązań oraz przychodów i kosztów, z wyjątkiem:

- kosztów wykazanych w sprawozdaniach za IV kwartał 2013 r. Rb-33 FER i Rb-40 FER;
- przychodów w sprawozdaniu Rb-33 FER za IV kwartał 2013 r.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na niezgodnym z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej²⁴ oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych²⁵:

- wykazaniu kosztów FER w kwocie 632.624 tys. zł w sprawozdaniu Rb-33 za IV kwartał 2013 r. FER w § 3110 „Świadczenia społeczne” oraz w sprawozdaniu Rb-40 za IV kwartał 2013 r. FER w pozycji „Transfery na rzecz ludności”, „pozostałe świadczenia”, zamiast odpowiednio w § 2960 „Przelewy redystrybucyjne” i w pozycji

²³ Dz. U. z 2012 r. poz. 123 ze zm.

²⁴ Dz. U. Nr 20, poz. 103, obowiązywało do 23 stycznia 2014 r.

²⁵ Dz. U. Nr 38, poz. 207 ze zm.

- „Przelewy redystrybucyjne”, co skutkowało zawyżeniem o 4,1% kosztów w § 3110 oraz o 100,0% kosztów w pozycji „Transfery na rzecz ludności”, „pozostałe świadczenia” i o 4,1% „Transfery na rzecz ludności”;
- niewykazaniu w sprawozdaniu Rb-33 za IV kwartał 2013 r. FER przychodów i kosztów w łącznej kwocie 2.028.257 tys. zł, w wyniku czego zaniżono o 11,6% przychody i koszty FER.

2. Fundusz Administracyjny

Zgodnie z art. 79 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników FA jest przeznaczony na finansowanie kosztów obsługi ubezpieczenia, z wyjątkiem kosztów pokrywanych ze środków Funduszu Składkowego lub FPIR. Ponadto ze środków FA finansowane są koszty obsługi zadań w zakresie ubezpieczenia zdrowotnego.

Planowanie i zmiany w planie przychodów i kosztów

Rzetelnie zaplanowano ujęte w ustawie budżetowej na 2013 r. przychody FA. Rzetelnie zaplanowano oraz w sposób celowy i gospodarny, a także w granicach kwot określonych planem finansowym, realizowano koszty FA. Prezes KRUS – Dysponent FA nie dokonywał zmian w planie finansowym FA polegających na zwiększeniu prognozowanych przychodów i odpowiednio kosztów, o których mowa w art. 29 ust. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²⁶, natomiast zgodnie z § 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 31 marca 2005 r. w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego²⁷ dokonał sześciu zmian polegających na przesunięciach pomiędzy paragrafami wydatków, informując o tych zmianach Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Stan funduszu na początek i koniec roku

Stan FA na koniec 2013 r. wynosił 72.863 tys. zł i był wyższy o 16.960 tys. zł, tj. o 30,3%, od stanu FA na początek 2013 r. (55.903 tys. zł) oraz o 25.956 tys. zł, tj. o 55,3%, od planu po zmianach (46.907 tys. zł), w tym stan na koniec roku:

- środków pieniężnych wynosił 117.944 tys. zł;
- należności wynosił 9.810 tys. zł;
- zobowiązań wynosił 56.848 tys. zł.

Wyższy stan FA na koniec 2013 r., w porównaniu do początku 2013 r., wynikał z uzyskanych w 2013 r. przychodów oraz poniesionych kosztów.

Wyższy od planu po zmianach stan środków na koniec 2013 r. wynikał z wykonania wyższych niż planowano przychodów oraz poniesienia niższych niż planowano kosztów.

Wykonanie przychodów

Zrealizowane przychody w kwocie 590.688 tys. zł (głównie z tytułu odpisu z FER – 455.600 tys. zł, refundacji kosztów wypłaty świadczeń – 70.623 tys. zł oraz odpisu z Funduszu Składkowego – 58.750 tys. zł) były wyższe o 2.553 tys. zł, tj. o 0,4%, od planu po zmianach (588.135 tys. zł), natomiast niższe o 12.756 tys. zł, tj. o 2,1%, od uzyskanych w 2012 r. (603.444 tys. zł).

Największy wpływ na wyższe od planowanego wykonanie przychodów miało wyższe o 1.262 tys. zł wykonanie przychodów z tytułu refundacji przez ZUS kosztów obsługi wypłat tzw. świadczeń zbiegowych, w związku z wyższą niż planowano kwotą wypłaconych świadczeń oraz uzyskanie niezaplanowanych przychodów w łącznej kwocie 1.555 tys. zł, m.in. z tytułu odsetek, wynajmu powierzchni użytkowych, kar za nieterminowe wykonanie umów lub odstąpienie od ich realizacji oraz sprzedaży środków trwałych i pozostałych środków trwałych.

Niższe wykonanie w 2013 r. przychodów w porównaniu do 2012 r. wynikało głównie z niższego o 11.000 tys. zł odpisu z FER, co było związane z nowelizacją ustawy budżetowej na 2013 r.

Na koniec 2013 r. stan należności netto FA wynosił 9.810 tys. zł (z tego dominującą pozycję stanowiły należności od ZUS z tytułu kosztów obsługi wypłaty świadczeń – 8.571 tys. zł, należności z tytułu kosztów upomnień od niezapłaconych składek na ubezpieczenie społeczne rolników oraz ubezpieczenie zdrowotne – 638 tys. zł i należności z tytułu kar pieniężnych – 298 tys. zł) i był wyższy o 131 tys. zł, tj. o 1,4%, od wykonania na koniec 2012 r. (9.679 tys. zł) oraz o 333 tys. zł, tj. o 3,5% od planu po zmianach (9.477 tys. zł). Na wyższy stan należności

²⁶ Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.

²⁷ Dz. U. Nr 68, poz. 599.

na koniec 2013 r. w porównaniu do stanu na koniec 2012 r. największy wpływ miał wzrost o 266 tys. zł, tj. ponad dziewięciokrotnie, należności z tytułu kar pieniężnych, w związku z nieterminową realizacją umów przez kontrahentów oraz odstąpieniem od realizacji umowy z winy wykonawcy. Wyższy stan należności na koniec 2013 r. w porównaniu do planu po zmianach wynikał głównie z rozwiązania odpisu aktualizującego należności.

Stan należności wymagalnych (netto) na koniec 2013 r. wyniósł 653 tys. zł, tj. 6,7% należności ogółem i był niższy o 4 tys. zł, tj. o 0,6%, od stanu na koniec 2012 r. (657 tys. zł). Należności wymagalne dotyczyły głównie (638 tys. zł) należności z tytułu kosztów upomnień od niezapłaconych w terminie składek na ubezpieczenie społeczne rolników oraz ubezpieczenie zdrowotne.

Dane o przychodach oraz należnościach FA przedstawiono w tabeli stanowiącej **załącznik nr 4 do Informacji**.

Wykonanie kosztów

Poniesione przez FA w 2013 r. koszty wyniosły 573.728 tys. zł i były niższe o 23.403 tys. zł, tj. o 3,9%, od planu po zmianach (597.131 tys. zł). W porównaniu do 2012 r. (572.658 tys. zł) były one wyższe o 1.070 tys. zł, tj. o 0,2%.

Koszty FA dotyczyły głównie:

- wydatków bieżących w kwocie 559.833 tys. zł, które były wyższe o 7.097 tys. zł, tj. o 1,3%, niż wykonanie w 2012 r. (552.736 tys. zł), ale niższe o 17.485 tys. zł, tj. o 3,0%, od planu po zmianach (577.318 tys. zł). Dotyczyły one wydatków na wynagrodzenia pracowników KRUS wraz z pochodnymi²⁸ – 336.471 tys. zł, zakupu usług – 147.739 tys. zł, w tym opłat pocztowych i usług bankowych – 58.774 tys. zł, odpisu na Fundusz Motywacyjny – 16.272 tys. zł oraz zakupu materiałów i wyposażenia – 14.840 tys. zł;
- wydatków majątkowych w kwocie 13.892 tys. zł, które były niższe o 5.951 tys. zł, tj. o 30,0%, niż wykonanie w 2012 r. (19.843 tys. zł) oraz o 5.921 tys. zł, tj. o 29,9%, od planu po zmianach (19.813 tys. zł).

O wzroście zrealizowanych wydatków bieżących w 2013 r. w porównaniu do 2012 r. zdecydowały głównie większe potrzeby jednostek organizacyjnych KRUS dotyczące zakupu materiałów i wyposażenia, remontów oraz wzrost kosztów związanych z wdrażaniem zintegrowanego systemu informatycznego. Natomiast niższe wykonanie wydatków majątkowych spowodowane było brakiem w 2013 r. kosztów związanych z Poakcesyjnym Programem Wsparcia Obszarów Wiejskich, który zakończono w 2012 r. oraz ograniczeniem kosztów w związku z nowelizacją ustawy budżetowej.

Niepełne wykonanie planu kosztów wynikało głównie z obniżenia kosztów na usługi pocztowe i bankowe, niezrealizowania zadań (zakupów, remontów, inwestycji), w tym m.in. z powodu rezygnacji lub przesunięcia terminu realizacji, unieważnienia postępowań przetargowych oraz uzyskania oszczędności w wyniku postępowań przetargowych (wygrywające oferty były korzystniejsze niż przewidywano), niższej niż w poprzednich latach awaryjności maszyn, urządzeń, sprzętu administracyjnego, wyposażenia biurowego, samochodów służbowych, zatrudniania większej liczby osób, za których nie odprowadzono składek na Fundusz Pracy, wydania mniejszej niż planowano liczby orzeczeń przez lekarzy rzeczoznawców, komisji oraz konsultacji lekarskich.

Koszty Centrali KRUS wyniosły 129.705 tys. zł, tj. 22,6% kosztów ogółem. Objęte badaniem koszty Centrali KRUS w kwocie 72.764 tys. zł, stanowiące 56,1% kosztów Centrali i 12,7% ogółem, zostały poniesione celowo, gospodarnie, legalnie i rzetelnie.

Badanie trzech postępowań, w wyniku których udzielono zamówień na kwotę 5.108 tys. zł, wykazało m.in., że zostały one przeprowadzone zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych²⁹ (dalej: „ustawa Prawo zamówień publicznych”).

W wyniku poniesionych w 2013 r. kosztów uzyskano głównie efekty rzeczowe zapewniające realizację przez FA ustawowych zadań polegających na finansowaniu kosztów obsługi ubezpieczenia społecznego rolników oraz kosztów obsługi zadań w zakresie ubezpieczenia zdrowotnego, w tym kwota:

- 57.998 tys. zł dotyczyła systemów informatycznych, w tym: bieżącego utrzymania, wsparcia, rozwoju, modyfikacji i serwisu systemów wspomagających obsługę ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz świadczeń krótkoterminowych³⁰, systemu obsługi świadczeń emerytalno-rentowych rolników FARMER³¹,

²⁸ § 4010, § 4040, § 4110, § 4120, § 4170.

²⁹ Dz. U. z 2013 r., poz. 907 ze zm.

³⁰ W 272 jednostkach organizacyjnych KRUS.

³¹ W 46 jednostkach organizacyjnych KRUS.

- Centralnego Systemu Finansowo-Księgowego³², bieżącej obsługi³³ utrzymania i eksploatacji sieci WAN³⁴ wraz z telefonią IP³⁵, rozwoju systemu Workflow³⁶, przetestowania oraz odebrania całego systemu dotyczącego elektronicznego obiegu dokumentów (zadanie zostało zrealizowane w 34,8%³⁷ – wg poniesionych kosztów), ponieważ wdrożenie systemu możliwe będzie po zatwierdzeniu przez Naczelną Dyрекcję Archiwów Państwowych projektu Instrukcji Kancelaryjnej oraz Jednolitego Rzeczonego Wykazu Akt, zakupu macierzy dyskowych³⁸, w celu zabezpieczenia prawidłowego funkcjonowania usług terminalowych w jednostkach KRUS oraz przetrzymywania kopii systemów i baz danych użytkowanych w KRUS oraz zakupu licencji³⁹ wraz z wdrożeniem oprogramowania do tworzenia kopii zapasowych systemów wirtualnych;
- 4.568 tys. zł dotyczyła wybudowania lub zmodernizowania siedzib sześciu OR, w tym budowę jednego OR zrealizowano w 20,0%, ponieważ planowany termin zakończenia prac przypada na 2014 r.;
 - 1.689 tys. zł dotyczyła zakupu 40 samochodów osobowych, wykorzystywanych m.in. do podejmowania działań związanych z dochodzeniem i umarzeniem należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Wydatki na wynagrodzenia pracowników KRUS (§ 4010 – § 4100, § 4170)⁴⁰ w 2013 r. wyniosły 286.860 tys. zł (tj. 50,0% kosztów ogółem) i były niższe o 1.022 tys. zł, tj. o 0,4%, od planu po zmianach (287.882,0 tys. zł) i niższe o 352 tys. zł, tj. o 0,1%, od wykonania w 2012 r. (287.212 tys. zł). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie na 1 pełnozatrudnionego wyniosło 3.657,25 zł i było niższe o 29,26 zł, tj. o 0,8%, niż w 2012 r. (3.686,51 zł). Prezes KRUS zastosował się do ograniczenia wielkości planowanych wynagrodzeń osobowych i bezosobowych w związku z postanowieniami ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej⁴¹.

W 2013 r. przeciętne zatrudnienie w przeliczeniu na pełnozatrudnionych ogółem wyniosło 6.072,37 etaty⁴², co stanowiło wzrost o 47,91 etatów, tj. o 0,8%, w porównaniu do 2012 r. (6.024,46 etaty), w tym przeciętne zatrudnienie w przeliczeniu na pełnozatrudnionych w:

- Centrali wyniosło 239,40 etatów i było wyższe o 8,89 etatów, tj. o 3,9%, niż w 2012 r. (230,51 etatów), w tym Kierownictwo – 2,9 etaty, tj. spadek o 0,08 etatu z poziomu 2,98 etaty;
- OR wyniosło 5.832,97 etaty i było wyższe o 39,02 etatów, tj. o 0,7%, niż w 2012 r. (5.793,95 etatów).

Dane o zatrudnieniu i wynagrodzeniach przedstawiono w tabeli stanowiącej **załącznik nr 6 do Informacji**.

Na koniec 2013 r. zobowiązania FA wyniosły 56.848 tys. zł i były wyższe o 1.111 tys. zł, tj. o 2,0%, od planu po zmianach (55.737 tys. zł) oraz o 2.041 tys. zł, tj. o 3,7%, od wykonania w 2012 r. (54.807 tys. zł).

Najwyższe kwoty zobowiązań dotyczyły zobowiązań z tytułu wynagrodzeń osobowych i bezosobowych pracowników KRUS wraz z pochodnymi (34.901 tys. zł) oraz zobowiązań z tytułu dostaw i usług (21.114 tys. zł). Na koniec 2013 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

Wyższe wykonanie stanu zobowiązań na koniec 2013 r., w porównaniu do planu oraz wykonania w 2012 r., wynikało głównie z wyższych wartościowo kwot faktur, które dotyczyły kosztów 2013 r., a wpłynęły do KRUS w 2014 r.

Dane o kosztach oraz zobowiązaniach FA przedstawiono w tabeli stanowiącej **załącznik nr 4 do Informacji**.

Sprawozdania

Sprawozdanie Rb-BZ2 w układzie zadaniowym zaopiniowano pozytywnie, a sprawozdania z wykonania planów finansowych FA pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Dane wykazane w sprawozdaniach Rb-33, Rb-40, Rb-BZ2 FA były zgodne z danymi wynikającymi z 17 odrębnych sprawozdań (Centrali KRUS oraz 16 Oddziałów Regionalnych KRUS), sporządzonych na podstawie 17 odrębnych ewidencji księgowych.

³² W 17 jednostkach organizacyjnych KRUS.

³³ W 273 jednostkach organizacyjnych KRUS.

³⁴ Sieć komputerowa o dużym zasięgu.

³⁵ Telefonii internetowej.

³⁶ Umożliwiającego za pomocą funkcjonalności jednokrotnego logowania zdalny dostęp do danych zgromadzonych w tych systemach.

³⁷ Umowa obowiązuje do 25 marca 2016 r.

³⁸ 23 szt.

³⁹ 13 szt.

⁴⁰ Ustalane w ustawie budżetowej.

⁴¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 1456 ze zm.

⁴² W tym 49,73 etatów dotyczyło umów na zastępstwo.

Dane w tych sprawozdaniach przekazują rzetelny obraz należności i zobowiązań oraz przychodów i kosztów, z wyjątkiem kosztów wykazanych w sprawozdaniach za IV kwartał 2013 r.: Rb-33 FA i Rb-40 FA.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na niezgodnym z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej oraz rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych wykazaniu kosztów FA w kwocie 15.816 tys. zł w sprawozdaniu Rb-33 za IV kwartał 2013 r. FA w § 4300 „Zakup usług pozostałych”, zamiast w § 2960, co skutkowało zawyżeniem o 10,7% kosztów w § 4300 oraz wykazaniu kosztów w łącznej kwocie 32.088 tys. zł w sprawozdaniu Rb-40 za IV kwartał 2013 r. FA w pozycji Wydatki bieżące (własne)”, „pozostałe wydatki bieżące”, zamiast w pozycji „Przelewy redystrybucyjne”, co skutkowało zawyżeniem o 14,4% kosztów w pozycji „Wydatki bieżące (własne)”, „pozostałe wydatki bieżące” i o 5,7% w pozycji „Wydatki bieżące (własne)”.

3. Fundusz Prewencji i Rehabilitacji

Zgodnie z art. 80 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników FPiR jest przeznaczony na finansowanie kosztów rzeczowych wynikających z realizacji zadań KRUS, o których mowa w art. 21b, 63 i 64 ww. ustawy takich jak m.in.: działalność na rzecz zapobiegania wypadkom przy pracy rolniczej i rolniczym chorobom zawodowym, obejmującą w szczególności analizowanie przyczyn wypadków i chorób, prowadzenie dobrowolnych nieodpłatnych szkoleń i instruktażu dla ubezpieczonych w zakresie zasad ochrony życia i zdrowia w gospodarstwie rolnym oraz postępowania w razie wypadku przy pracy rolniczej, upowszechnianie wśród ubezpieczonych wiedzy o zagrożeniach wypadkami przy pracy rolniczej i rolniczymi chorobami zawodowymi, a także znajomości zasad ochrony życia i zdrowia w gospodarstwie rolnym oraz zasad postępowania w razie wypadku i podejmowanie starań o właściwą produkcję i dystrybucję bezpiecznych środków stosowanych w rolnictwie oraz sprzętu i odzieży ochronnej dla rolników.

KRUS podejmuje działania na rzecz pomocy ubezpieczonym i osobom uprawnionym do świadczeń z ubezpieczenia, wykazującym całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym, ale rokującym jej odzyskanie w wyniku leczenia i rehabilitacji, albo zagrożonym całkowitą niezdolnością do pracy w gospodarstwie rolnym, obejmujące w szczególności:

- kierowanie na rehabilitację leczniczą do zakładów rehabilitacyjnych;
- prowadzenie zakładów rehabilitacji leczniczej;
- wspieranie rozwoju rehabilitacji ambulatoryjnej na obszarach wiejskich;
- prowadzenie, we własnym zakresie, badań i analiz przyczyn niezdolności do pracy;
- odpłatne zlecenie badań naukowych i ekspertyz dotyczących przyczyn niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym oraz metod jej przeciwdziałania;
- promocję zdrowia;
- działania dotyczące profilaktyki zdrowotnej w środowisku wiejskim.

Planowanie przychodów i wydatków Funduszu

Określone w ustawie budżetowej na rok 2013 kwoty przychodów i wydatków FPiR były rzetelnie zaplanowane oraz rzetelnie i terminowo zaewidencjonowane. Wydatki FPiR zrealizowano w sposób celowy i gospodarny, a także w granicach kwot określonych planem finansowym. Prezes KRUS – Dysponent FPiR dokonał dwóch zmian polegających na przesunięciach pomiędzy paragrafami wydatków, o czym poinformował Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Stan funduszu na początek i koniec roku

Stan FPiR na początek 2013 r. wyniósł 1.985 tys. zł i był niższy o 870 tys. zł od stanu na początek 2012 r. (2.855 tys. zł) i o 1.727 tys. zł wyższy niż w ustawie budżetowej (258 tys. zł). Na stan FPiR na początek 2013 r. złożyły się środki pieniężne w kwocie 4.082 tys. zł, należności w kwocie 745 tys. zł i zobowiązania w kwocie 2.842 tys. zł.

Stan FPiR na koniec 2013 r. wyniósł 1.900 tys. zł i był niższy o 85 tys. zł (4,5%) od stanu na koniec 2012 r. (1.985 tys. zł) i o 1.594 tys. zł wyższy niż w ustawie budżetowej (306 tys. zł). Na stan FPiR na koniec 2013 r. złożyły się m.in. środki pieniężne w kwocie 4.493 tys. zł, należności w kwocie 2 tys. zł i zobowiązania w kwocie 2.600 tys. zł.

Wykonanie przychodów

Przychody FPIR w 2013 r. wyniosły 33.638 tys. zł i były wyższe o 465 tys. zł, tj. o 1,4%, od zaplanowanych (33.173 tys. zł) i niższe o 747 tys. zł, tj. o 2,2%, od uzyskanych w 2012 r. (34.385 tys. zł). Głównym źródłem przychodów był odpis z Funduszu Składowego w kwocie 32.639 tys. zł (97,0% przychodów). Ponadto FPIR uzyskał przychody z dotacji z budżetu państwa w łącznej kwocie 274 tys. zł (0,8% przychodów) oraz inne przychody w kwocie 725 tys. zł (2,2%).

Uzyskanie wyższych niż planowano przychodów wynikało z osiągnięcia nieplanowanych przychodów w kwocie 56 tys. zł z tytułu naliczonych kar za nieterminową realizację umów, uzyskania odsetek z tytułu zwrotu dotacji po terminie oraz od środków na rachunku bankowym w kwocie 100 tys. zł, a także uzyskania wyższych niż planowano, o kwotę 309 tys. zł, przychodów w wyniku zwrotu nienależnie pobranych dotacji.

Należności FPIR na koniec 2013 r. (2 tys. zł) były niższe o 45 tys. zł, tj. o 95,7%, od zaplanowanych (47 tys. zł) i niższe od wykonania w 2012 r. o 743,0 tys. zł (745 tys. zł), a dotyczyły należnych od Centrów Rehabilitacji Rolniczej KRUS (dalej: „CRR”) zwrotów dotacji z tytułu ich ostatecznego rozliczenia. Należności wymagalne na koniec 2013 r. na rzecz FPIR nie wystąpiły.

Dane dotyczące przychodów i należności FPIR przedstawiono w tabeli stanowiącej **załącznik nr 5 do Informacji**.

Wykonanie kosztów

Zrealizowane przez FPIR w 2013 r. koszty wyniosły 33.723 tys. zł (i były o 1.532 tys. zł niższe niż w 2012 r.), z czego największą grupę stanowiły wydatki bieżące (31.498 tys. zł – niższe o 548 tys. zł niż w 2012 r.). Wydatki majątkowe wyniosły 2.217 tys. zł (i były niższe o 992 tys. zł niż w 2012 r.), z czego 2.198 tys. zł stanowiły wydatki inwestycyjne i 19 tys. zł – wydatki na zakupy inwestycyjne.

Wydatki bieżące zostały przeznaczone głównie na zakupy usług zdrowotnych – 29.346 tys. zł, tj. 93,2% (w tym 26.198 tys. zł przeznaczono na rehabilitację rolników, a 3.148 tys. zł na rehabilitację dzieci), zakupy materiałów i wyposażenia – 1.611 tys. zł, tj. 5,1%, w tym głównie na zakupy nagród w konkursach prewencyjnych, przedmiotów promujących bezpieczną pracę, materiałów prewencyjnych, zestawów ratownictwa przedlekarskiego oraz na zakupy usług pozostałych – 460 tys. zł, tj. 1,3%, w tym głównie na organizowanie wspólnych stoisk, współudział w konferencjach i konkursach, druk broszur, kalendarza i informatorów oraz na prewencję prowadzoną przez oddziały KRUS.

Z rehabilitacji leczniczej realizowanej w jednostkach organizacyjnych KRUS skorzystało 13.212 rolników, w tym 798 odbyło rehabilitację w zakresie chorób układu krążenia. Z rehabilitacji leczniczej podczas wakacyjnych turnusów skorzystało 1.202 dzieci.

Wydatki inwestycyjne na kwotę 2.198 tys. zł zostały przeznaczone na inwestycje realizowane w CRR (dofinansowano zakupy sprzętu rehabilitacyjnego oraz budowę budynku zakładu rehabilitacji i modernizację basenu).

W wyniku badania kosztów FPIR na kwotę 14.776 tys. zł, tj. 43,8% kosztów, w tym wydatków majątkowych na kwotę 2.198 tys. zł, nie stwierdzono kosztów i wydatków nielegalnych, niecelowych, niegospodarnych oraz przypadków nieterminowych płatności, skutkujących zapłatą odsetek.

Badanie trzech postępowań o udzielenie zamówienia publicznego⁴³ (dwóch w trybie przetargu nieograniczonego⁴⁴ i jednego w trybie licytacji elektronicznej⁴⁵), w wyniku których udzielono zamówień na kwotę 365 tys. zł, wykazało m.in., że zostały one przeprowadzone zgodnie z zasadami określonymi w ustawie Prawo zamówień publicznych, a poniesione na ich realizację w 2013 r. wydatki (w terminach i w wysokościach określonych umowami) zostały prawidłowo ujęte w księgach rachunkowych.

⁴³ Wszystkich sfinansowanych z FPIR w 2013 r.

⁴⁴ Na wykonanie projektu graficznego kalendarza dla rolników na 2014 rok wraz z jego wykonaniem i dostawą oraz na zakup i dostawę ciągnika rolniczego (przeznaczonego na główną nagrodę dla zwycięzcy XI edycji Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne).

⁴⁵ Na usługę wydrukowania i dostarczenia wydawnictw prewencyjnych.

Zobowiązania FPiR na koniec 2013 r. wyniosły 2.600 tys. zł i były wyższe o 543 tys. zł od zaplanowanych (2.057 tys. zł) oraz niższe o 242 tys. zł, tj. o 8,5%, od wykonania w 2012 r. (2.842 tys. zł). Najwyższe (2.497 tys. zł) kwoty zobowiązań dotyczyły dostaw i usług (96,0%). Zobowiązania wymagalne na koniec 2013 r. nie wystąpiły.

Wniosek z wystąpienia pokontrolnego Najwyższej Izby Kontroli z kontroli wykonania budżetu państwa w 2012 r. „prawidłowe rozliczanie dotacji przyznanych w 2012 roku Centrum Rehabilitacji Rolników i Ośrodkowi Szkoleniowo-Rehabilitacyjnemu oraz wyegzekwowanie wydatkowanych z naruszeniem prawa kwot głównych wraz z odsetkami dotyczących dotacji opisanych w punkcie VI – 2.3 wystąpienia pokontrolnego” został zrealizowany.

Dane dotyczące kosztów i zobowiązań FPiR przedstawiono w tabeli stanowiącej **załącznik nr 5 do Informacji**.

Sprawozdania

Sprawozdanie Rb-BZ2 w układzie zadaniowym i sprawozdania z wykonania planów finansowych FPiR zaopiniowano pozytywnie. Dane wykazane w sprawozdaniach Rb-33, Rb-40 i Rb-BZ2 FPiR były zgodne z danymi wynikającym z ewidencji księgowej Centrali KRUS i przekazują rzetelny obraz należności i zobowiązań oraz przychodów i kosztów.

IV. Informacje dodatkowe

1. Finansowe rezultaty kontroli

Finansowe rezultaty kontroli wyniosły 2.692.968,9 tys. zł i dotyczyły sprawozdawczych skutków nieprawidłowości stwierdzonych w następujących sprawozdaniach z wykonania planów finansowych państwowych funduszy celowych za IV kwartał 2013 r.:

- Rb-40 FER, w którym nie wykazano kosztów w kwocie 632.624 tys. zł i Rb-40 FA, w którym nie wykazano kosztów w kwocie 32.088 tys. zł jako przelewów redystrybucyjnych, transferów środków finansowych do innych jednostek sektora finansów publicznych;
- Rb-33 FER, w którym nie wykazano jako przychody kwoty 2.028.257 tys. zł, stanowiącej refundację kosztów wypłaconych przez KRUS świadczeń przysługujących z FUS oraz nie wykazano tej kwoty jako koszty, pomimo że KRUS poniósł koszty związane z wypłatą ww. świadczeń.

2. Wystąpienie pokontrolne

W wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Prezesa KRUS w dniu 23 kwietnia 2014 r. Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

- 1) wykazywanie w sprawozdaniach budżetowych FA i FER wszystkich transferów środków finansowych pomiędzy jednostkami sektora finansów publicznych;
- 2) wykazywanie w sprawozdaniach budżetowych wszystkich przychodów i kosztów FER;
- 3) ujmowanie w ewidencji księgowej prawidłowych dat operacji gospodarczych.

Z przesłanej przez Prezesa KRUS odpowiedzi na wystąpienie wynika, że podjął on działania na rzecz realizacji wniosków. W ich wyniku m.in.:

- 1) zwrócono się do Ministerstwa Finansów z prośbą o interpretację przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych⁴⁶ w zakresie prawidłowej klasyfikacji dochodów, przychodów, wydatków oraz kosztów FA i FER, które powinny być ujmowane w § 2960 Przelewy redystrybucyjne;
- 2) w sprawozdaniach Rb-33 i Rb-40 z wykonania planów finansowych poszczególnych funduszy celowych za I kwartał 2014 r. wykazano wszystkie przychody i koszty FER;
- 3) polecono zlecić autorowi oprogramowania dokonanie stosownych zmian w programie finansowo-księgowym i zobowiązano Głównego Księgowego KRUS do przeszkolenia pracowników odpowiedzialnych za prowadzenie ksiąg rachunkowych oraz zwiększenia nadzoru w zakresie przestrzegania polityki rachunkowości KRUS.

⁴⁶ Dz.U. Nr 38, poz. 207 ze zm.

Załączniki

Załącznik 1. Dochody budżetowe

Lp.	Wyszczególnienie	2012 r.	2013 r.		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ¹	Wykonanie		
		tys. zł				
1	2	3	4	5	6	7
	Ogółem część 72², w tym:	50 822	8 850	18 514	36,43	209,20
1.	dział 752 Obrona narodowa	2	-	-	-	-
1.1.	rozdział 75212 Pozostałe wydatki obronne	2	-	-	-	-
1.1.1.	§ 0920 Pozostałe odsetki	0	-	-	-	-
1.1.2.	§ 0970 Wpływy z różnych dochodów	2	-	-	-	-
2.	dział 753 Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	50 805	8 842	18 495	36,40	209,17
2.1.	rozdział 75305 Fundusz Emerytalno-Rentowy	50 799	8 753	18 404	36,23	210,26
2.1.1.	§ 0970 Wpływy z różnych dochodów	50 799	8 753	18 404	36,23	210,26
2.2.	rozdział 75313 Świadczenia finansowane z budżetu państwa zlecone do wypłaty Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych i Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego	6	89	91	1 516,67	102,25
2.2.1.	§ 0920 Pozostałe odsetki	0	-	0	-	-
2.2.2.	§ 0970 Wpływy z różnych dochodów	6	89	91	1 516,67	102,25
3.	dział 852 Pomoc społeczna	13	8	19	146,15	237,50
3.1.	rozdział 85212 Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	13	8	19	146,15	237,50
3.1.1.	§ 0970 Wpływy z różnych dochodów	13	8	19	146,15	237,50
4.	dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1	-	1	100,00	-
4.1.	rozdział 85395 Pozostała działalność	1	-	1	100,00	-
4.1.1.	§ 0920 Pozostałe odsetki	0	-	0	-	-
4.1.2.	§ 0970 Wpływy z różnych dochodów	1	-	1	100,00	-

¹ Ustawa budżetowa na rok 2013 z dnia 25 stycznia 2013 r. (Dz. U. z 2013 r., poz. 169 ze zm.), zmieniona ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2013 (Dz. U. z 2013 r., poz. 1212).

² Dane na podstawie sprawozdań Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych za lata 2012 i 2013 dysponenta części 72 KRUS.

Załącznik 2. Wydatki budżetowe

Lp.	Wyszczególnienie	2012 r.	2013 r.			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹	Plan po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem część 72 KRUS², w tym:	16 220 093	16 490 148	16 490 155	16 464 764	101,51	99,85	99,85
1.	dział 752 Obrona narodowa	10	10	10	10	100,00	100,00	100,00
1.1	rozdział 75212 Pozostałe wydatki obronne	10	10	10	10	100,00	100,00	100,00
1.1.1	§ 4700 Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	10	10	10	10	100,00	100,00	100,00
2.	dział 753 Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	16 200 174	16 471 263	16 471 263	16 445 889	101,52	99,85	99,85
2.1.	rozdział 75305 Fundusz Emerytalno-Rentowy	15 555 738	15 864 205	15 864 205	15 853 053	101,91	99,93	99,93
2.1.1.	§ 2430 Dotacja z budżetu dla państwowego funduszu celowego	15 555 738	15 864 205	15 864 205	15 853 053	101,91	99,93	99,93
2.2.	rozdział 75306 Fundusz Prewencji i Rehabilitacji	1 038	274	274	274	26,40	100,00	100,00
2.2.1.	§ 2430 Dotacja z budżetu dla państwowego funduszu celowego	1 038	274	274	274	26,40	100,00	100,00
2.3.	rozdział 75313 Świadczenia finansowane z budżetu państwa zlecone do wypłaty Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych i Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego	626 332	606 784	606 784	592 561	94,61	97,66	97,66
2.3.1.	§ 2860 Dotacja z budżetu państwa stanowiąca zwrot kosztów obsługi świadczeń zleconych do wypłaty Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych i Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz dotacja dla Funduszu Kościelnego	15 600	14 909	14 909	14 909	95,57	100,00	100,00
2.3.2.	§ 3110 Świadczenia społeczne	610 731	591 875	591 875	577 652	94,58	97,60	97,60
2.3.3.	§ 4580 Pozostałe odsetki	1	-	-	-	--	--	--
2.4.	rozdział 75395 Pozostała działalność	17 067	-	-	-	--	--	--
2.4.1.	§ 4303 Zakup usług pozostałych – finansowanie z pożyczek i kredytów zagranicznych oraz darowizn lub grantów przyznawanych Polsce przez poszczególne kraje lub instytucje	160	-	-	-	--	--	--
2.4.2.	§ 6123 Wydatki na zakupy inwestycyjne państwowych funduszy celowych – finansowanie z pożyczek i kredytów zagranicznych oraz darowizn lub grantów przyznawanych Polsce przez poszczególne kraje lub instytucje	16 907	-	-	-	--	--	--
3.	dział 851 Ochrona zdrowia	19 890	18 845	18 852	18 852	94,78	100,04	100,00
3.1.	rozdział 85156 Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	19 890	18 845	18 852	18 852	94,78	100,04	100,00
3.1.1.	§ 4130 Składki na ubezpieczenie zdrowotne	19 890	18 845	18 852	18 852	94,78	100,04	100,00
4.	dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	19	30	30	14	73,68	46,67	46,67
4.1.	rozdział 85335 Refundacja ulg dla inwalidów wojennych i wojskowych z tytułu ubezpieczenia OC i AC	19	30	30	14	73,68	46,67	46,67
4.1.1.	§ 3030 Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	19	30	30	14	73,68	46,67	46,67

¹ Ustawa budżetowa na rok 2013 z dnia 25 stycznia 2013 r. (Dz. U. z 2013 r., poz. 169), zmieniona ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2013 (Dz. U. z 2013 r., poz. 1212).

² Dane na podstawie sprawozdań Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa za lata 2012 i 2013 dysponenta części 72 KRUS.

Załącznik 3. Plan finansowy Funduszu Emerytalno-Rentowego

Poz.	Treść	Wykonanie 2012 r.	Rok sprawozdawczy 2013 r.			6:3	6:4	6:5
			plan wg ustawy budżetowej	plan po zmianach	wykonanie			
			tys. zł					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Część A								
I.	Zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy	14 773 937	15 372 751	15 372 751	15 347 531	103,9	99,8	99,8
1.	Emerytury, renty rolne	13 932 123	14 500 086	14 500 086	14 494 251	104,0	100,0	100,0
2.	Zasiłki pogrzebowe	219 736	239 966	239 966	220 638	100,4	91,9	91,9
3.	Pozostałe świadczenia	622 078	632 699	632 699	632 642	101,7	100,0	100,0
Część B								
I.	Stan funduszu na początek okresu sprawozdawczego	11 483	88 661	88 661	88 661	X	X	X
	w tym:							
1.	Środki pieniężne	79 327	193 444	193 444	193 444	243,9	100,0	100,0
2.	Należności	263 831	263 364	263 364	263 364	99,8	100,0	100,0
3.	Zobowiązania (minus)	-331 675	-368 147	-368 147	-368 147	111,0	100,0	100,0
II.	Przychody	17 102 737	17 472 530	17 472 530	17 446 206	102,0	99,8	99,8
1.	Dotacje z budżetu państwa	15 555 738	15 864 205	15 864 205	15 853 053	101,9	99,9	99,9
2.	Składki (przypis)	1 487 610	1 563 325	1 563 325	1 530 075	102,9	97,9	97,9
3.	Pozostałe przychody (przypis)	53 256	45 000	45 000	46 260	86,9	102,8	102,8
4.	Inne przychody	6 133	-	-	16 818	274,2	x	x
III.	Koszty Realizacji Zadań	17 025 559	17 589 685	17 589 685	17 557 854	103,1	99,8	99,8
1.	Transfery na rzecz ludności	14 773 973	15 372 751	15 372 751	15 347 570	103,9	99,8	99,8
1.1	– emerytury rolne	11 368 385	11 643 429	11 643 429	11 636 049	102,4	99,9	99,9
1.2.	– renty rolne	2 563 738	2 856 657	2 856 657	2 858 202	111,5	100,1	100,1
1.3	– zasiłki pogrzebowe	219 736	239 966	239 966	220 638	100,4	91,9	91,9
1.4.	– pozostałe świadczenia	622 078	632 699	632 699	632 642	101,7	100,0	100,0
1.5.	– pozostałe odsetki	36	-	-	39	108,3	x	x
2.	Wydatki bieżące	466 600	455 600	455 600	455 600	97,6	100,0	100,0
2.1.	– odpis na fundusz administracyjny	466 600	455 600	455 600	455 600	97,6	100,0	100,0
3.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne finansowane z dotacji budżetu	1 781 440	1 761 334	1 761 334	1 750 182	98,2	99,4	99,4
4.	Pozostałe koszty	637	-	-	984	154,5	x	x
5.	Odpisy aktualizujące należności	2 909	-	-	3518	120,9	x	x
IV.	Stan funduszu na koniec okresu	88 661	-28 494	-28 494	-22 987	X	x	X
	w tym							
1.	Środki pieniężne	193 444	63 566	63 566	112 820	58,3	177,5	177,5
2.	Należności	263 364	280 498	280 498	255 455	97,0	91,1	91,1
3.	Zobowiązania (minus)	-368 147	-372 558	-372 558	-391 262	106,3	105,0	105,0
Część D – dane uzupełniające								
1.	Ściągalność składek	100,49	99,00	99,00	101,34	100,8	102,4	102,4
2.	Przeciętna emerytura (z FER)	926,86	984,13	984,13	983,44	106,1	99,9	99,9
3.	Przeciętna renta (z FER)	809,26	915,23	915,23	916,09	113,2	100,1	100,1
4.	Liczba emerytur	1 022	986	986	986	96,5	100,0	100,0
5.	Liczba rent	264	260	260	260	98,5	100,0	100,0

Załącznik 4. Plan finansowy Funduszu Administracyjnego

Lp.	Wyszczególnienie	2012 r.	2013 r.			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan	Plan	Wykonanie			
			wg ustawy budżetowej ¹⁾	po zmianach				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Część A							
I.	Zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy	572 579	597 131	597 131	573 725	100,2	96,1	96,1
1.	Wydatki bieżące	552 736	577 318	577 318	559 833	101,3	97,0	97,0
2.	Wydatki inwestycyjne	19 843	19 813	19 813	13 892	70,0	70,1	70,1
	Część B							
I.	Stan na początek roku	25 117	55 903	55 903	55 903	222,6	100,0	100,0
	w tym:							
1.	Środki pieniężne	63 344	98 505	98 505	98 505	155,5	100,0	100,0
2.	Należności	10 986	9 679	9 679	9 679	88,1	100,0	100,0
3.	Zobowiązania (minus)	-50 000	-54 807	-54 807	-54 807	109,6	100,0	100,0
II.	Przychody	603 444	588 135	588 135	590 688	97,9	100,4	100,4
1.	Odpis z funduszu emerytalno-rentowego – § 2960	466 600	455 600	455 600	455 600	97,6	100,0	100,0
2.	Odpis z funduszu składowego – § 2960	59 278	58 750	58 750	58 750	99,1	100,0	100,0
3.	Pozostałe przychody	77 566	73 785	73 785	76 338	98,4	103,5	103,5
3.1.	– refundacja przez ZUS kosztów obsługi tzw. świadczeń zbiegowych	52 283	49 444	49 444	50 706	97,0	102,6	102,6
3.2.	– refundacja kosztów obsługi:	20 367	20 221	20 221	19 917	97,8	98,5	98,5
3.2.1.	– ubezpieczeń zdrowotnych	2 676	3 089	3 089	2 779	103,8	90,0	90,0
3.2.2.	– świadczeń zleconych do wypłaty	15 600	14 909	14 909	14 909	95,6	100,0	100,0
3.2.3.	– rent socjalnych	2 091	2 223	2 223	2 229	106,6	100,3	100,3
3.3.	Inne przychody	4 916	4 120	4 120	5 715	116,3	138,7	138,7
III.	Koszty	572 658	597 131	597 131	573 728	100,2	96,1	96,1
1.	Wydatki bieżące (własne)	552 736	577 318	577 318	559 833	101,3	97,0	97,0
1.1.	– wynagrodzenia pracowników Kasy – §§ 4010-4100, 4170	287 212	287 882	287 882	286 860	99,9	99,6	99,6
1.2.	– składki na ubezpieczenia społeczne – § 4110	44 290	45 249	45 249	44 843	101,2	99,1	99,1
1.3.	– składki na Fundusz Pracy – § 4120	4 932	5 812	5 812	4 768	96,7	82,0	82,0
1.4.	– składki na Fundusz Emerytur Pomostowych – § 4780	0	0	0	0	-	-	-
1.5.	– pozostałe wydatki bieżące, w tym:	216 302	238 375	238 375	223 362	103,3	93,7	93,7
1.5.1.	– opłaty pocztowe i usługi bankowe – § 4300	60 380	62 701	62 701	58 774	97,3	93,7	93,7
1.5.2.	– Program PPWOW – 10% wkład własny	18	0	0	0			
2.	Wydatki inwestycyjne:	19 843	19 813	19 813	13 892	70,0	70,1	70,1
2.1.	– wydatki inwestycyjne i wydatki na zakupy inwestycyjne – §§ 6110, 6120	17 965	19 813	19 813	13 892	77,3	70,1	70,1
2.2.	– Program PPWOW – 10% wkład własny	1 878	0	0	0	-	-	-
3.	Pozostałe koszty	26	0	0	1	3,8	-	-
4.	Odpisy aktualizujące należności	53	0	0	2	3,8	-	-
IV.	Stan na koniec roku	55 903	46 907	46 907	72 863	130,3	155,3	155,3
	w tym:							
1.	Środki pieniężne	98 505	90 641	90 641	117 944	119,7	130,1	130,1
2.	Należności	9 679	9 477	9 477	9 810	101,4	103,5	103,5
3.	Zobowiązania (minus)	-54 807	-55 737	-55 737	-56 848	103,7	102,0	102,0

¹⁾ ustawa budżetowa na rok 2013 z dnia 25 stycznia 2013 r. (Dz. U. z 2013 r., poz. 169), zmieniona ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2013 (Dz. U. z 2013 r., poz. 1212).

Załącznik 5. Plan finansowy Funduszu Prewencji i Rehabilitacji

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2012r.	Rok sprawozdawczy 2013 r.			6 : 3	6 : 4	6 : 5
			Plan wg ustawy budżetowej	Plan po zmianach	Wykonanie			
			tys. zł					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Część A								
I.	Zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy	35 255	33 125	34 125	33 715	95,6	101,8	98,8
1.	Wydatki bieżące	32 046	30 895	31 895	31 498	98,3	102,0	98,8
2.	Wydatki inwestycyjne	3 209	2 230	2 230	2 217	69,1	99,4	99,4
Część B								
I.	Stan funduszu na początek roku	2 855	258	1 985	1 985	69,5	769,4	100,0
	w tym:							
1.	Środki pieniężne	4 865	2 268	4 082	4 082	83,9	180,0	100,0
2.	Należności	-	47	745	745	x	1 585	100
3.	Zobowiązania (minus)	-2 010	-2 057	-2 842	-2 842	141	138	100
II.	Przychody	34 385	33 173	33 173	33 638	97,8	101,4	101,4
1.	Dotacja z budżetu państwa	1 038	274	274	274	26,4	100,0	100,0
2.	Odpis z funduszu składowego	32 900	32 639	32 639	32 639	99,2	100,0	100,0
3.	Pozostałe przychody	447	260	260	725	162,2	278,8	278,8
III.	Koszty realizacji zadań (wydatki)	35 255	33 125	34 125	33 723	95,7	101,8	98,8
1.	Wydatki bieżące (własne)	32 046	30 895	31 895	31 498	98,3	102,0	98,8
2.	Wydatki inwestycyjne i wydatki na zakupy inwestycyjne	15	30	30	19	126,7	63,3	63,3
3.	Dotacje inwestycyjne	3 194	2 200	2 200	2 198	68,8	99,9	99,9
4.	Pozostałe koszty	0	0	0	8	0,0	0,0	0,0
IV.	Stan funduszu na koniec roku	1 985	306	1 033	1 900	95,7	620,9	183,9
	w tym:							
1.	Środki pieniężne	4 082	2 316	3 043	4 493	110,1	194,0	147,7
2.	Należności	745	47	47	2	0	4	4
3.	Zobowiązania (minus)	-2 842	-2 057	-2 057	-2 600	91	126	126

Załącznik 6. Zatrudnienie i wynagrodzenia

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2012 r.			Wykonanie 2013 r.			8:5
		Przeciętne zatrudnienie w przeliczeniu na pełnozatrudnionych	Wynagrodzenia osobowe (§ 4010 i § 4040)	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie w przeliczeniu na pełnozatrudnionych	Wynagrodzenia osobowe (§ 4010 i § 4040)	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	
		Etaty	tys. zł	zł	etaty	tys. zł	Zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Ogółem w tym:	6 024,46	266 510,00	3 686,51	6 072,37*	266 498,00	3 657,25	99,21
1.1.	Centrala	230,51	17 658,00	6 383,67	239,40	18 017,00	6 271,53	98,24
1.2.	Oddziały Regionalne	5 793,95	248 852,00	3 579,21	5 832,97*	248 481,00	3 549,96	99,18

* W tym 49,73 etatu przeciętnego zatrudnienia w 2013 r. na zastępstwo.

Załącznik 7. Kalkulacja oceny ogólnej

Oceny wykonania budżetu części 72 Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz Funduszy: Emerytalno-Rentowego, Administracyjnego i Prewencji i Rehabilitacji dokonano stosując kryteria⁵¹ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2013 roku⁵².

Kalkulacja oceny ogólnej w części 72 Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2013 r., Najwyższa Izba Kontroli odstąpiła od badania sposobu planowania i realizacji dochodów budżetowych.

Wydatki W: 16.464.764 tys. zł
 Łączna kwota G: 16.464.764 tys. zł (G=W)
 Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = W : G = 1,0000$

Nieprawidłowości w wydatkach: nie stwierdzono a sprawozdania sporządzono terminowo i rzetelnie.

Ocena częściowa wydatków: pozytywna (5).

Wynik końcowy Wk: = 5 x 1,0000 = 5.

Ocena końcowa: pozytywna.

Kalkulacja oceny ogólnej Funduszu Emerytalno-Rentowego

Przychody (D): 17.446.206 tys. zł
 Koszty (W): 17.557.854 tys. zł
 Łączna kwota (G): 35.004.060 tys. zł (D+W)
 Waga przychodów w łącznej kwocie: $Wd = D : G = 0,4984$
 Waga kosztów w łącznej kwocie: $Ww = W : G = 0,5016$

Nieprawidłowości w przychodach: nie stwierdzono uszczupień w przychodach.

Ocena częściowa przychodów: pozytywna (5).

Nieprawidłowości w kosztach: nie stwierdzono kosztów poniesionych z naruszeniem prawa.

Ocena częściowa kosztów: pozytywna (5).

Wynik końcowy Wk: = 5 x 0,4984 + 5 x 0,5016 = 2,492 + 2,508 = 5,0000

Ocena końcowa FER została obniżona z uwagi zaopiniowanie poniżej wymienionych sprawozdań budżetowych – pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Nieprawidłowości dotyczyły:

- niewykazania w sprawozdaniu budżetowym Rb-33 za IV kwartał 2013 r. przychodów w łącznej kwocie 2.028.257 tys. zł, stanowiących 11,6% przychodów wykazanych w tym sprawozdaniu;
- niewykazania w sprawozdaniu budżetowym Rb-33 za IV kwartał 2013 r. kosztów w łącznej kwocie 2.028.257 tys. zł stanowiących 11,6% kosztów wykazanych w tym sprawozdaniu;
- wykazania w nieprawidłowym paragrafie klasyfikacji budżetowej w sprawozdaniu Rb-33 za IV kwartał 2013 r. i w niewłaściwej pozycji w sprawozdaniu Rb-40 za IV kwartał 2013 r. kosztów w łącznej kwocie 632.624 tys. zł stanowiących 3,6% wykazanych kosztów.

Ocena końcowa: pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Kalkulacja oceny ogólnej Funduszu Administracyjnego

Przychody (D): 590.688 tys. zł
 Koszty (W): 573.728 tys. zł
 Łączna kwota (G): 1.164.416 tys. zł (D+W)
 Waga przychodów w łącznej kwocie: $Wd = D : G = 0,5073$
 Waga kosztów w łącznej kwocie: $Ww = W : G = 0,4927$

⁵¹ <http://www.nik.gov.pl/kontrola/standardy-kontroli-nik/>

⁵² Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrola/analiza-budzetu-panstwa/>

Nieprawidłowości w przychodach: nie stwierdzono uszczupień w przychodach, oraz prawidłowo wykazano przychody w sprawozdaniach budżetowych.

Ocena częściowa przychodów: pozytywna (5).

Nieprawidłowości w kosztach: nie stwierdzono kosztów poniesionych z naruszeniem prawa.

Ocena częściowa kosztów: pozytywna (5).

Wynik końcowy Wk: = 5 x 0,5073 + 5 x 0,4927 = 2,5365 + 2,4635 = 5,0000

Ocena końcowa FA została obniżona z uwagi zaopiniowanie poniżej wymienionych sprawozdań budżetowych – pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Nieprawidłowości dotyczyły wykazania w nieprawidłowym paragrafie klasyfikacji budżetowej (§ 4300) w sprawozdaniu Rb-33 za IV kwartał 2013 r. kosztów w łącznej kwocie 15.816 tys. zł stanowiących 2,8% wykazanych kosztów i w niewłaściwej pozycji w sprawozdaniu Rb-40 za IV kwartał 2013 r. kosztów w łącznej kwocie 32.088 tys. zł stanowiących 5,6% wykazanych kosztów.

Ocena końcowa: pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Kalkulacja oceny ogólnej Funduszu Prewencji i Rehabilitacji

Przychody (D): 33.638 tys. zł

Koszty (W): 33.723 tys. zł

Łączna kwota (G): 67.361 tys. zł (D+W)

Waga przychodów w łącznej kwocie: $Wd = D : G = 0,4994$

Waga kosztów w łącznej kwocie: $Ww = W : G = 0,5006$

Nieprawidłowości w przychodach: nie stwierdzono uszczupień w przychodach, oraz prawidłowo wykazano przychody w sprawozdaniach budżetowych.

Ocena częściowa przychodów: pozytywna (5).

Nieprawidłowości w kosztach: nie stwierdzono kosztów poniesionych z naruszeniem prawa oraz prawidłowo wykazano koszty w sprawozdaniach budżetowych.

Ocena częściowa kosztów: pozytywna (5).

Wynik końcowy Wk: = 5 x 0,4994 + 5 x 0,5006 = 2,4970 + 2,5030 = 5,0000.

Ocena końcowa: pozytywna.

Załącznik 8. Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Komisja Finansów Publicznych
6. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
7. Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi
8. Minister Finansów
9. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
10. Minister Administracji i Cyfryzacji
11. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
12. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
13. Rzecznik Praw Obywatelskich